

Identifying the sociological factors related to the determination of the economic resilience of insurance funds

Ebrahim Sadeghifar

PhD Student in Social Sciences, G. C., Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Houshang Zahiri*

Department of Social Sciences, G. C., Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Ahmad Maidari

Department of Economics, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Abstract:

"Sustainable insurance" is considered one of the most important pillars of the social security system in achieving development goals, including sustainable economic growth and social support. The aim of the research is to identify the sociological factors related to the determination of the economic resilience of insurance funds. Quantitative research method was carried out using a researcher-made questionnaire with 61 questions. The statistical population of experts, managers, planners and policy makers of insurance funds and the sample size were 158 questionnaires using Morgan's table. The sampling method was random. The findings of the research showed that institutional trust, distribution norms, organizational social responsibility, cultural syndromes, macroeconomic approach had a positive and significant impact on the economic resilience of insurance funds. The value of Pearson correlation coefficient between two variables of economic resilience and macroeconomic approach is equal to 0.191, cultural syndrome is equal to 0.293, and organizational social responsibility is equal to 0.551, institutional trust is equal to 0.597, distribution norms is equal to 0.618. be Considering the positive sign of the correlation coefficients, it can be said that the relationship between the variables is direct. Conclusion: The above hypothesis was confirmed. Iran's economy is a combination of 2 neoliberal economic approaches and the welfare state. On the one hand, pension funds in Iran are facing investment restrictions because they are not connected to global financial markets, and on the other hand, they are facing political imposition in the field of managing their economic units.

Keywords: economic resilience, insurance funds, institutional trust, organizational social responsibility, distribution norm, cultural syndrome, macroeconomic approach.

¹ Email: Hoshangzahiri@gmail.com (Corresponding Author)

عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با تعیین کم و کیف تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای

ابراهیم صادقی فر^۱، هوشنگ ظهیری^{۲*}، احمد میدری^۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۲۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۲۱

چکیده

«بیمه تاب‌آور» یکی از مهمترین ارکان نظام تأمین اجتماعی در دستیابی به اهداف توسعه از جمله رشد اقتصادی پایدار، حمایت اجتماعی قلمداد می‌شود. هدف پژوهش شناسایی عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با تعیین کم و کیف تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای است. روش پژوهش کمی و با استفاده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته با ۶۱ سوال انجام شد. جامعه آماری کارشناسان، مدیران، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران صندوق‌های بیمه‌ای و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان، ۱۵۸ نفر پرسشنامه صورت گرفت. نحوه نمونه‌گیری بصورت تصادفی بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که اعتماد نهادی، هنجار توزیع، مسئولیت اجتماعی سازمانی، نشانگان فرهنگی، رویکرد کلان اقتصادی در تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای تأثیر مثبت و بسزایی داشتند. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و رویکرد کلان اقتصادی برابر ۰/۱۹۱، نشانگان فرهنگی برابر ۰/۲۹۳، و مسئولیت اجتماعی سازمانی برابر ۰/۵۵۱، اعتماد نهادی برابر ۰/۵۹۷، هنجارهای توزیع برابر ۰/۶۱۸ می‌باشد. با توجه به مثبت بودن علامت ضرایب همبستگی، می‌توان گفت رابطه متغیرها مستقیم است. نتیجه‌گیری: فرضیه فوق تایید گردیدند. اقتصاد ایران ترکیبی از ۲ رویکرد اقتصادی نئولیبرالیستی و دولت رفاه است. صندوق‌های بیمه‌ای در ایران از یک طرف با محدودیت سرمایه‌گذاری روبه‌رو هستند چراکه ارتباطی با بازارهای مالی جهانی ندارند و از طرف دیگر با تحمیل سیاسی در حوزه مدیریت واحدهای اقتصادی خود مواجه‌اند.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری اقتصادی، صندوق‌های بیمه، اعتماد نهادی، مسئولیت اجتماعی سازمانی، هنجار توزیع، نشانگان فرهنگی، رویکرد اقتصادی کلان.

۱- مقدمه

امروزه مخاطرات در هم تنیده متعدد و متکثر سطح مختلف جامعه‌ای را فرا گرفته است. به همین سبب، دیگر کسی در مورد رفع یا دفع آن مخاطرات سخن به میان نمی‌آورد بلکه «همزیستی توأم با حفظ وضعیت پیش از مخاطره» جای خود را به «ارتقای وضعیت به مراتب قبلی» داده است. مفاهیمی از این دست در ذیل مفهوم چتری «تاب‌آوری» قرار می‌گیرد. تاب‌آوری اقتصادی یکی از مهمترین مفاهیم توسعه به‌طور اعم و توسعه پایدار به‌طور اخص است که از زوایای گوناگون مورد کند و کاو قرار گرفته است.

^۱ دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی گروه علوم اجتماعی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

^۲ گروه علوم اجتماعی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران، (نویسنده مسئول)

(E mail: Hoshangzahiri@gmail.com)

^۳ گروه اقتصاد، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران

به‌طور کلی، یک اقتصاد تاب‌آور به یکی یا هر دو ویژگی زیر نیاز دارد: اول، مقابله با اثرات منفی تکانه‌ها (اختلالات) اقتصادی و دوم انطباق با شرایط اقتصادی بعد از بروز تکانه‌ها (ابونوری و لاجوری، ۱۳۹۵: ۲۱).

همچنین از حیث سطح‌بندی، تاب‌آوری اقتصادی در سه سطح کلان (کل اقتصاد و تعامل بازارها و تمامی افراد)، سطح میانی (صنایع و بازارهای منفرد) و سطح خرد (اشخاص و فعالیتهای اقتصادی) موضوعیت می‌یابد. در اینجا تاب‌آوری «صنعت بیمه» به عنوان یکی از مصادیق سطح میانی مورد نظر قرار می‌گیرد (غیاثوند و عبدالشاه، ۱۳۹۴: ۳۹).

صنعت بیمه در اقتصاد کنونی جهان یکی از بخش‌های پیشرو در بازار سرمایه است. بیمه به عنوان یکی از ابزارهای کارای مدیریت ریسک و تأمین امنیت و آرامش خاطر از یک سو سبب گسترش رفاه اجتماعی گردیده و از سوی دیگر باعث رشد سرمایه‌گذاری شده و در پی آن، تولید با سرعت بیشتری رشد نموده و اقتصاد رونق می‌گیرد. صنعت بیمه به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی از یک سو به عنوان یکی از عمده‌ترین نهادهای اقتصادی مطرح بوده و از سوی دیگر فعالیت سایر نهادها را پشتیبانی می‌نماید. پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی همواره ملازم بوده و با ترمیم وضع اقتصادی یک کشور، افزایش مبادلات، ترقی سطح زندگی و توسعه سرمایه‌گذاری موجب پیشرفت و نیز با بهبود وضع معیشت افراد، به حفظ ثروت ملی و تشکیل پس اندازهای بزرگ کمک می‌نماید (کریمی، ۱۳۹۲: ۱۸۴).

تاب‌آوری اقتصادی از چند زاویه به انحاء گوناگون دسته‌بندی شده است. در اینجا صرفاً بر بعد «نوع مداخله» صندوق‌ها در هنگام خطرات احتمالی تأکید می‌شود که به دو گونه «ایستا» و «پویا» تقسیم می‌شود:

گونه **ایستا**: به معنای توان صندوق بیمه‌ای برای «تداوم انجام نقش و کارکرد در سطح فعلی در گذر زمان» بخصوص در هنگام بروز شوک‌های تک یا چند گونه است. بدین معنا یک صندوق بیمه‌ای زمانی تاب‌آور است که بتواند تکانه‌های موقت یا دائم را جذب کرده و بدون اینکه ثبات خود را از دست بدهد و با شرایط به سرعت در حال تغییر سازگار شود.

گونه **پویا**: در وهله اول به قابلیت صندوق بیمه‌ای برای بازگشت به وضعیت کارکردی [مطلوب یا نامطلوب] پیش از بروز شوک و در وهله بعدی به ارتقاء وضعیت کارکردی به وضعیت مطلوب «**با صرف کمترین هزینه و زمان**» است. این نوع خاص به توانایی صندوق بیمه‌ای برای واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی اشاره می‌کند (محمدی و همکاران، ۱۳۹۶: ۹۸).

با توجه به مبانی فوق دغدغه پژوهشی متفاوت در بررسی تاب‌آوری اقتصادی مسأله‌ساز است:

- عوامل یا علل تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای؟
 - عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با تعیین کم و کیف تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای کدام‌اند؟
- نگاه کلی به اندوخته نظری جامعه‌شناسی به چند عامل اشاره می‌کند که محتملاً قادر به تبیین تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌ها هستند: فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی»، «اعتماد نهادی»، «هنجار توزیع»: معطوف به عدالت توزیعی و رویه‌ای، «رویکرد کلان اقتصادی» (نیئولیبرالیسم در برابر دولت رفاه)، «وفاداری مشتریان»، «نشانگان فرهنگی» (جمع‌گرایی در برابر فردگرایی).
- پژوهش حاضر دارای هدف اصلی "شناسایی عوامل جامعه‌شناختی مرتبط با تعیین کم و کیف تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای" است.

اهمیت و ضرورتی که وجود دارد تا به مسئله تاب‌آوری اقتصادی صنعت بیمه پرداخته شود، صنعت بیمه یکی از مهمترین ارکان توسعه اقتصادی کشورهاست؛ در کشورهای مختلف از بیمه به عنوان ابزاری جهت مدیریت ریسک استفاده می‌گردد. با توجه به روند خصوصی سازی نهادهای مالی از جمله صنعت بیمه که اخیراً در کشور با جدیت آغاز شده است جایگاه آن در بازارهای مالی بیش از گذشته نمایان گشته است. صنعت بیمه که قریب یک قرن پیش پا به ایران گذاشت کماکان صنعتی نوپا محسوب شده و علیرغم زحمات و تلاش‌های فراوان مسئولین و دست‌اندرکاران امر جهت اعتلای آن و افزایش روز افزون استقبال

آحاد مردم از خرید انواع بیمه نامه‌های ارائه شده توسط شرکتهای بیمه، همچنان نیازمند اطلاع رسانی گسترده و فرهنگ سازی جهت فراهم نمودن زیر ساختهای مناسب به منظور بهره‌گیری کلیه اقشار جامعه از مزایای بی‌نظیر انواع بیمه نامه‌ها می‌باشد. در حال حاضر صنعت بیمه ایران در مقایسه با بخش‌های مشابه در کشورهای رو به توسعه از کمبودهای راهبردی برخوردار است (میرجلالی و عبدالله‌زاده، ۱۳۹۰: ۳). از سوی دیگر صندوق‌های بیمه‌ای منشأ و بازوی بی‌بدیل توسعه در انواع مختلف (توسعه روستایی، توسعه شهری، توسعه منطقه‌ای) هستند. بنابراین «بیمه تاب‌آور» یکی از مهمترین ارکان نظام تأمین اجتماعی در دستیابی به اهداف توسعه از جمله رشد اقتصادی پایدار، حمایت اجتماعی، امنیت غذایی، توسعه کشاورزی، روستایی و شهری، برابری جنسیتی و توانمندسازی اقتصادی زنان قلمداد می‌شود. بنابراین موضوعی بسیار با اهمیتی است که پژوهشگر به آن پرداخته است.

۲- ادبیات

پیشینه

در پژوهش مهدیار اسماعیلی، محمد رضا؛ صالحی کمرودی، محسن؛ (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان بررسی تاب‌آوری اقتصادی بخش کشاورزی ایران انجام داده‌اند. تاب‌آوری اقتصادی از مولفه‌های مهم اقتصاد مقاومتی است که در شرایط تحریم اقتصادی اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند. وثوقی (۱۳۹۷) معتقد است که در سال‌های اخیر شاخص‌های بسیاری برای سنجش آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی در برابر شوک‌های خارجی مطرح شده و توجه ویژه‌ای به شاخص‌های ترکیبی در راستای کمی کردن این مفاهیم صورت گرفته است. هدف از این پژوهش، بررسی تاثیر آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی بر نوسانات تولید ناخالص داخلی سرانه است. این بررسی برای ۱۰۶ کشور و با استفاده از مدل پانل دیتا در بازه زمانی ۲۰۱۴-۲۰۰۰ صورت می‌گیرد. برای انجام پژوهش، شاخص‌های آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی با استفاده از روش بریگولگیو محاسبه شده‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ۱- آسیب‌پذیری اقتصادی اثر مثبت و معنادار بر نوسانات GDP سرانه دارد. ۲- تاب‌آوری اقتصادی اثر منفی و معنادار بر نوسانات GDP سرانه دارد. ۳- اقتصاد ایران در زمره کشورهای با تاب‌آوری اندک و آسیب‌پذیری بالا قرار می‌گیرد که این مشاهده نشأت گرفته از تمرکز بالای صادرات، نامناسب بودن مولفه اقتصاد کلان و حکمرانی خوب است. در پژوهش خوش فر (۱۳۹۵) اولین و مهم‌ترین عامل در سرمایه‌گذاری توجه به امنیت و اعتماد قلمداد شده است. از دیدگاه وی اعتماد سرمایه‌گذاران به سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به ویژه سازمان‌های بخش دولتی که از آن تحت عنوان «اعتماد نهادی» یاد می‌کنند، نقش بسیار مهمی در گرایش نسبت به سرمایه‌گذاری دارد. ابراهیم‌نژاد و کریمی (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان چالش حکمرانی در صندوق‌های بازنشستگی انجام داده‌اند. این مقاله با تکیه بر ادبیات اقتصاد مالی و نظریه نمایندگی آسیب‌شناسی می‌کند و ابعاد مختلف چالش حکمرانی در صندوق‌های بازنشستگی را می‌کاود. در واقع حضور نمایندگان از اعضای صندوق‌ها در هیئت امنای می‌تواند از اتخاذ تصمیمات سیاسی و سرمایه‌گذاری غیربهرینه منابع صندوق‌ها جلوگیری کند. افزون‌براین نمایندگان اعضای صندوق‌ها می‌توانند کانال ارتباطی و اطلاع‌رسانی اعضای صندوق‌ها شوند. روهان و سانچز (۲۰۱۶): رابطه بین سیاست‌گذاری و حوادثی که منجر به نوسانات شدید رشد (مثبت و منفی) می‌شوند را با استفاده از روش‌های رگرسیون کوانتایل^۱ در مورد خصوصیات مانده اندازه، مرحله توسعه و باز بودن تجارت و سیاست‌های اقتصاد کلان بررسی می‌کند. یافته‌ها برای بسیاری از کشورهای عضو OECD نشان می‌دهد. اول کشورهای با نظارت بانکی قوی‌تر و توسعه بازار سرمایه، کیفیت بهتر حکومتداری، بالاترین سطح خارجی ذخایر و چند ویژگی بازار کار مانند مزایای بیکاری بالاتر و صرف هزینه بیشتر در سیاست‌های بازار کار فعال، شوک‌های رشد منفی کمتری تجربه کرده‌اند. دوم، استفاده بیشتر از ابزارهای کلان اقتصادی به طور کلی با کمترین تکانه‌های مثبت و در نتیجه میانگین کمتری از رشد همراه بوده است (شوگ مثبت). آنگیون و باتس (۲۰۱۵): با مرور و نقد پژوهش‌های انجام شده گذشته، چارچوبی را پیشنهاد می‌دهند که برای

¹ quantile

سنجش آسیب‌پذیری تاب‌آوری ۹۵ کشور در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹، را با تعداد ۴۳ متغیر ارائه کردند که در نتیجه کشورها را در چهار دسته بیشتر توسعه‌یافته، توسعه‌یافته متوسط، کمتر توسعه‌یافته و کشورهای جزیره‌ای کوچک دسته‌بندی نمودند.

چارچوب نظری پژوهش حاضر به صورت تلفیقی و برگرفته از دو نظریه تاب‌آوری اقتصادی بریگالکیو و همکاران^۱ (۲۰۱۴) و طراحی AGIL پارسونز است. او در این مدل برای هر خرده سیستم یک کارکرد خاص در نظر گرفته است.

(A) که معرف تطابق است (G). معرف هدف یابی می باشد. هدف یابی به واسطه نیروهایی که در ارتباطات مادی جای دارند و عامل کنترل هستند تحقق می یابد. سازمان یکی از این موارد است که در جهت اهداف خاصی به کنترل می پردازد و سیاست دولت مرتبط به آن است.

(I) - معرف انسجام است که بیان کننده نیروهایی است که از حقیقت ذاتی به سوی هم پیوستگی اجتماعی می روند (ریتزر، ۱۳۹۵: ۱۴۶).

(L) - معرف پایداری است. پایداری حکایت از وجود نیروهای ذهنی دارد که مرتبط با واقعیت و عینیت بوده و در نهادی شدن فرد مؤثرند.

بریگالکیو و همکاران در نظریه خود، تاب‌آوری اقتصادی را توان سیاست ساخته یک اقتصاد برای بهبود یا انطباق با آثار تکانه‌های اقتصادی می‌داند. این توانایی سه جنبه دارد: توانایی اقتصاد در اجتناب از تکانه‌ها، توانایی اقتصاد در تحمل اثر تکانه‌ها، توانایی اقتصاد در بازایی سریع از تکانه‌های اقتصادی تخریب کننده خارجی. تاب‌آوری اقتصادی برای کاهش میزان احتمال شکست (زیان اقتصادی)، کاهش پیامدهای منفی تکانه‌ها و کاهش زمان بازایی (بهبود اثرات) می‌باشد. تاب‌آوری یک کشور را قادر می‌سازد در برابر اثرات منفی شوک‌ها، مقاومت کرده و بازایی گردد و باعث می‌شود کشور بتواند از شوک‌های مثبت بهترین استفاده را ببرد (بریگالکیو و همکاران، ۲۰۱۴: ۲۰۴).

استنباطی که از چارچوب نظری پژوهش میتوان دریافت کرد در نظریه‌های تاب‌آوری اقتصادی، صندوق‌های بیمه‌ای سازمان تامین اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در تحقق تاب‌آوری اقتصادی ایفا کند و تاثیر زیادی بر اجرای آن داشته باشد. سرعت تغییرات اقتصادی در ایران در حال افزایش است، این تغییرات می‌تواند حیات و ممات سازمان تامین اجتماعی را تحت تاثیر قرار دهد. تأمین اجتماعی پدیده‌ای است که با رشد اقتصادی، عدالت اجتماعی، کرامت انسان و سرفرازی ملی پیوستگی کامل دارد. عملکرد سازمان تأمین اجتماعی از طریق آثاری که بر متغیرهای مختلف اقتصادی و اجتماعی دارد، می‌توان نقش مؤثری در تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی داشته باشد، که از مهمترین مصادیق آن: توزیع مجدد درآمدها، افزایش تولید و فعالیت های تولیدی به واسطه تأمین آرامش فکری کارفرمایان و بیمه‌شدگان مولد و شاغل در کارگاه‌ها، سرمایه‌گذاری‌های مستقیم در بخش تولید و سایر بخشهای مختلف اقتصادی، مدیریت مصرف با پس انداز مقداری از درآمد بیمه‌شدگان بعنوان حق بیمه، امنیت انسان بعنوان محور توسعه و گسترش رفاه اجتماعی می‌توان نام برد. نقش سازمان تامین اجتماعی در بخش اقتصاد و کمک به تحقق اقتصاد مقاومتی به دو دلیل حائز اهمیت است؛ یکی به دلیل ضریب نفوذ سازمان تامین اجتماعی در بین اقشار مردم و دیگری سببه و پیشینه فعالیت سازمان تامین اجتماعی. باتوجه به نظریه بریگالکیو در خصوص تاب‌آوری ایستا و پویا میتوان گفت که چنانچه نظام تامین اجتماعی فاقد پویایی لازم بوده و در وضعیت فعلی خود ایستا و ساکن بماند، نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای در حال تغییر جامعه باشد. علاوه بر این، هرگونه تلاش برای توسعه نظام تامین اجتماعی چنانچه بدون شناخت کافی از آینده و مسیر پیش‌روی آن باشد، نه تنها در رسالت خویش و دستیابی به اهدافش (مبارزه با فقر، کاهش نابرابری و ارتقای رفاه و توسعه ملی) شکست می‌خورد، بلکه علاوه بر هزینه‌های اقتصادی که بر دولت و جامعه تحمیل می‌کند، بنا به حساسیت امنیتی که دارد پیامدهای سیاسی غیرقابل جبرانی به جای خواهد گذاشت. در تحلیل نظریه پارسونز میتوان گفت که رویکرد جهانی در تحقق اقتصاد مقاومتی نقش مهمی را عهده‌دار

¹ Briguglio, L, G. Cordina, N. Farrugia and S. Vella

می باشد، مهم است که اتحاد و انسجام درون بخش‌های مختلف نظام تأمین اجتماعی در سطح مطلوبی قرار داشته باشند. در درون این نظام، اهداف، کارکردها و تامین مالی همه طرح‌ها و نهادهای متولی تامین اجتماعی به هم مرتبط بوده، مکمل یکدیگرند و در کنار هم نظام تامین اجتماعی ملی را شکل می‌دهند. این نظام، اشکال مختلفی را به لحاظ ساختارهای نهادی، طرح‌ها و برنامه‌های گوناگون به خود می‌گیرد. اتخاذ رویکرد سیستمی از الزامات پیاده‌سازی موفق طرح‌های تامین اجتماعی است. با برنامه‌های ایزوله در یک بخش یا با اجبار دولتی، نمی‌توان به اهداف تامین اجتماعی دست یافت. دستیابی به اهداف تامین اجتماعی نیازمند خط‌مشی‌ها، چارچوب قانونی و چارچوب نهادی - ساختاری مناسب درون یک سیستم یکپارچه است؛ چنانچه این سیستم جامع بوده و از هماهنگی درونی خوبی برخوردار باشد، بسته‌های یکپارچه خط‌مشی برای مواجهه با فقر، اثربخشی و کارایی بیشتری داشته و منجر به پایداری خود سیستم می‌شود.

نظام تأمین اجتماعی با توجه به اینکه در بین خود رقابت سالم و مفید دارند، بایستی همگی هم قسم و هم پیمان باشند تا ضمن فعالیت‌های متداول تأمین اجتماعی، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را نیز در نظام تأمین اجتماعی تعقیب نمایند و این موضوع، هماهنگی بین آنها و کل شبکه تأمین اجتماعی را می‌طلبد. رویه فعالیت نهادها و سازمان‌های زیربند نباید مانعی را در تحقق هدف واحد کلیت نظام تأمین اجتماعی که همان به سرانجام رساندن اقتصاد مقاومتی است، باشد (کریمی، ۱۳۹۲: ۱۹).

باتوجه به نظریه پارسونز چهار تکلیف برای همه نظام‌ها ضرورت دارد، تطبیق، دستیابی به هدف، یکپارچگی و نگهداشت الگو. تطبیق به این معناست که هر نظامی باید خودش را با موقعیتی که در آن قرار دارد تطبیق دهد. دستیابی به هدف نیز به این معناست که یک نظام باید هدف اصلی‌اش را تعیین کند و به آن‌ها دست یابد. در یکپارچگی هر نظامی باید روابط متقابل اجزای سازنده‌اش را تنظیم کند و به رابطه میان چهار تکلیف کارکردی‌اش سروسامان دهد. وسکون یا نگهداشت الگو نیز به این معناست که هر نظامی باید انگیزش‌های افراد و الگوهای فرهنگی آفریننده و نگهدارنده این انگیزش‌ها را ایجاد، نگهداری و تجدید کند (ریتزر، ۱۳۹۵: ۱۴۸). نظام تأمین اجتماعی ارتباط تنگاتنگ ساختاری با چارچوب‌های سیاسی، اجتماع و اقتصادی جامعه دارد. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با «اعتماد نهادی» از طریق پیش‌بینی‌پذیری رفتار دولت موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود. اولین و مهم‌ترین عامل در سرمایه‌گذاری توجه به امنیت و اعتماد قلمداد شده است. اعتماد سرمایه‌گذاران به سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به ویژه سازمان‌های بخش دولتی که از آن تحت عنوان «اعتماد نهادی» یاد می‌کنند، نقش بسیار مهمی در گرایش نسبت به سرمایه‌گذاری به ویژه در صندوق‌های بیمه دارد. (دستیابی به هدف پارسونز).

همچنین «هنجار توزیع» معطوف به عدالت (توزیعی و رویه‌ای) از طریق حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود. «نشانگان فرهنگی» معطوف به «جمع‌گرایی» بیش از نشانگان فرهنگی معطوف به «فردگرایی» از طریق ترویج حمایت‌های خانوادگی در کنار حمایت‌های رسمی بیمه‌ای باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باید انگیزش‌های افراد و الگوهای فرهنگی آفریننده و نگهدارنده این انگیزش‌ها را در سرمایه‌گذاران ایجاد، نگهداری و تجدید کند (نگهداشت الگو پارسونز).

«پایبندی دینی» کنشگران ذی‌مدخل و ذی‌نفع از طریق تقویت پایبندی به منافع جمعی موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود (انسجام و یکپارچگی پارسونز).

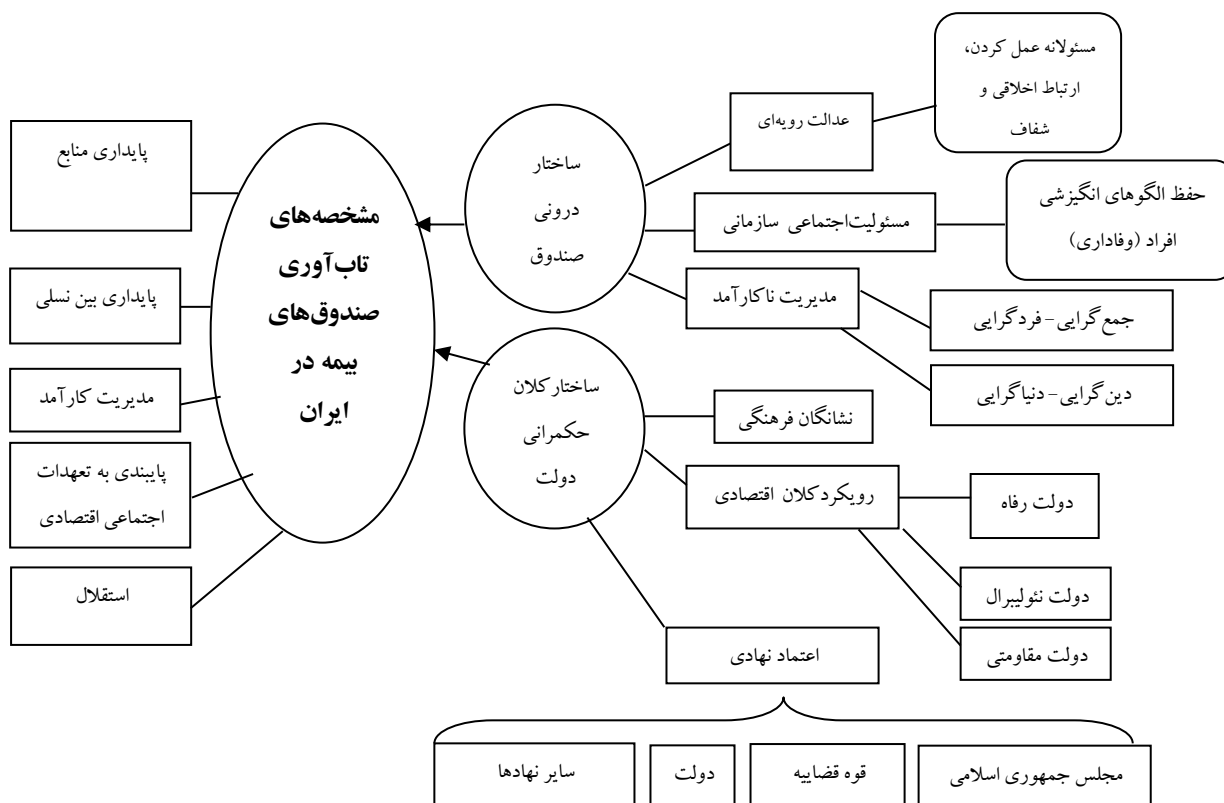
فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی» از طریق افزایش درجه مطالبه از سازمان‌ها برای «مسئولانه عمل کردن» در قبال جامعه و «ارتباط اخلاقی و شفاف» سازمان با تمام «ذی‌نفعان» موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود (تطبیق).

ساختار و مقررات حاکم بر صندوق بیمه و شرایط عضویت در آن، نحوه پرداخت حق بیمه‌های مربوطه و چگونگی برقراری حقوق مستمری بگیران و موظفین می‌تواند در ایجاد امنیت اقتصادی و اجتماعی صندوق‌های بیمه تاثیرگذار باشد.

فرضیه‌های برگرفته از چارچوب نظری پژوهش عبارتند از:

- «اعتماد نهادی» از طریق پیش‌بینی‌پذیری رفتار دولتها موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.
- «هنجار توزیع» معطوف به عدالت (توزیعی و رویه‌ای) از طریق حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.
- «رویکرد کلان اقتصادی» (نئولیبرالیسم در برابر دولت رفاه) موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.
- فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی» از طریق افزایش درجه مطالبه از سازمان‌ها برای «مسئولانه عمل کردن» در قبال جامعه و «ارتباط اخلاقی و شفاف» سازمان با تمام «ذی‌نفعان» موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.
- «نشانگان فرهنگی» معطوف به «جمع‌گرایی» بیش از نشانگان فرهنگی معطوف به «فردگرایی» از طریق ترویج حمایت‌های خانوادگی در کنار حمایت‌های رسمی بیمه‌ای باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌ها بیمه‌ای می‌شوند.

مدل برآمده از فرضیه‌های پژوهش:

۳- روش پژوهش

روش مورد استفاده در این تحقیق بر اساس سؤالات و اهداف مطرح شده، کمی است و از پرسشنامه‌های میدانی (پیمایش) بهره گرفته شده است. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته دارای ۶۱ سوال است. جامعه آماری پژوهش کارشناسان، برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران و مدیران حوزه اقتصادی صندوق‌های بیمه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هستند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان به تعداد ۱۵۸ پرسشنامه از طریق سایت پرس لاین در اختیار پژوهش شوندگان قرار گرفت و نحوه نمونه‌گیری بصورت تصادفی ساده در بین کارشناسان، برنامه‌ریزان، مدیران صندوق‌های بیمه‌ای در ایران است.

در پژوهش حاضر متغیر وابسته «تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه» و متغیرهای مستقل که نشأت گرفته از ۱- ساختار درونی صندوق‌ها و ۲- ساختار کلان حکمرانی است. این دو ساختار شامل اعتماد نهادی، توزیع هنجاری (عدالت رویه‌ای)، مسئولیت اجتماعی سازمانی و نشانگان فرهنگی (دین‌گرایی، دنیاگرایی، جمع‌گرایی و فردگرایی) می‌شود.

تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها

متغیر وابسته (تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه): تاب‌آوری اقتصادی را توان سیاست ساخته یک اقتصاد برای بهبود یا انطباق با آثار تکانه‌های اقتصادی می‌دانند. این توانایی سه جنبه دارد: توانایی اقتصاد در اجتناب از تکانه‌ها، توانایی اقتصاد در تحمل اثر تکانه‌ها، توانایی اقتصاد در بازیابی سریع از تکانه‌های اقتصادی تخریب‌کننده خارجی (محمدی و همکاران، ۱۳۹۶: ۴). از طریق شاخص‌های زیر سنجیده می‌شوند:

- ۱- پایداری منابع
- ۲- پایداری بین نسلی
- ۳- پایبندی به تعهدات اجتماعی اقتصادی
- ۴- مدیریت کارآمد
- ۵- استقلال

سوالات مربوط به سنجش تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه به تفکیک عبارتند از:

متغیر تاب‌آوری اقتصادی (استقلال، پایداری بین نسلی، مدیریت کارآمد، پایداری منابع، تعهدات اجتماعی و اقتصادی)
استقلال
عزل و نصب مدیران صندوق‌های بازنشستگی بطور کامل توسط کمیته انتصابات داخل وزارتخانه تعیین می‌شوند.
صندوق‌های بیمه جهت در تصمیم‌گیری‌های خود از هر گونه مداخلات دولت و مداخلات سیاسی به دور هستند.
سرمایه‌گذاری‌های صندوق‌های بازنشستگی تحت تاثیر گروه‌های ذی‌نفوذ است.

پایداری بین نسلی
تغییر قوانین و کاهش سن بازنشستگی برای گروه‌های مختلف عملاً خرج کردن از جیب نسل‌های بعدی تلقی می‌شود.
بازنشستگی پیش از موعد منابع مالی مورد نیاز برای پرداخت بیمه‌ای نسل بعدی دچار اختلال می‌شود.
صندوق‌های بازنشستگی مورد نظر به حقوق و تکالیف و عدم تحمیل طرح‌های فاقد تضمین مالی به نسل‌های بعدی متعهد نیستند.

مدیریت کارآمد
مالکان واقعی صندوق‌های بازنشستگی (کارگران) هیچ نقشی در مدیریت امور آن صندوق‌ها ندارند.
مدیران صندوق‌های بیمه کار خود را به خوبی انجام می‌دهند.
مدیران صندوق‌ها به شیوه‌ای عمل می‌کنند که حداکثر سود برای هر سهم به دست می‌آید.
سرمایه‌گذاری‌های مدیران صندوق‌های مورد نظر با اهداف تشکیل صندوق‌ها و سودآور است.

پایداری منابع
در تصمیمات مربوط به برآورد هزینه‌ها و منابع در صندوق‌های بازنشستگی هزینه‌های پایدار ایجاد می‌شود در صورتی که منابع ناپایدار است.

ایجاد بار مالی بدون تعیین محل منابع پایدار در صندوق‌های بازنشتی موجب تامین هزینه‌ها از محل ذخیره‌های صندوق یا وابستگی به بودجه عمومی کرده است.
مدیران صندوق‌های ... در ایفای وظایف سرمایه‌گذاری دوراندیشانه عمل می‌کنند و از ریسک‌های نابجا و انحراف معیار زیاد در سود، دوری می‌گزینند.
در صندوق‌های بازنشتی سرمایه‌گذاری از منابع موجود هدفمند و معطوف به آینده بازار است.

پایبندی به تعهدات اجتماعی-اقتصادی
صندوق‌های بازنشتی در واقع امانتدار صادق منافع مالکان اصلی آن هستند.
صندوق‌های بازنشتی در عرصه فعالیت‌های کسب و کار اقتصادی بطور شفاف عمل می‌کنند.

متغیرهای مستقل نیز از طریق شاخص‌های زیر سنجیده می‌شوند:

اعتماد نهادی:

اعتماد نهادی به مثابه نقطه‌کانونی مفهوم سرمایه اجتماعی الفبای شکل‌گیری گروه‌ها، سازمان‌ها، و شبکه‌هایی است که به دوام و بقای نهاد های یک جامعه، اعم از دولتی و غیردولتی، منجر می‌شوند (قلی‌پور، ۱۳۹۳: ۱۳۴). از طریق شاخص‌های زیر سنجیده می‌شود:

اعتماد نهادی به عملکرد دولت، اعتماد به عملکرد مدیران، صداقت مدیران، پایبندی به تعهدات، دسترسی به اطلاعات صندوق‌ها، دسترسی به اطلاعات وضعیت صندوق‌ها، اعتماد به سازمان‌ها و سایر نهادها و ... سوالات مربوط به سنجش اعتماد نهادی در پرسشنامه عبارتند از:

متغیر اعتماد نهادی
سرمایه‌گذاری‌های صندوق‌های ... از هدر رفت منابع مالی جلوگیری می‌کنند.
مدیران صندوق‌های بیمه به جای رعایت ضوابط سعی می‌کنند راههای دور ضوابط را به یکدیگر اطلاع‌رسانی کنند.
مدیران صندوق‌های بیمه به‌طور خالصانه نگران مشکلات ذی‌نفعان هستند.
مدیران صندوق‌های بیمه، آینده و رفاه مشتریان و سهامداران (ذینفعان و خانواده‌هایشان) را مدنظر قرار می‌دهند.
ذی‌نفعان می‌توانند به عملکرد صادقانه و درست صندوق‌های ... اتکاء کنند.
ذی‌نفعان صندوق‌های ... به اطلاعات به موقع، درست و ضروری دسترسی ندارند.
دولت بر عملکرد سرمایه‌گذاری در صندوق‌های ... به نحو احسن نظارت و کنترل دارد.
در مجلس شورای اسلامی قوانینی بر خلاف منافع ذی‌نفعان صندوق‌های ... وضع می‌شود.
قوه قضاییه در موارد اختلافی، با اتکاء به رویه‌های قضایی و صدور احکام ضامن حمایت از منافع ذی‌نفعان است.
نظارت دولت بر عملکرد صندوق‌های ... قابل اعتماد است.

- مسئولیت اجتماعی سازمانی^۱:

یعنی اینکه سازمان‌ها در مقابل جامعه ای که در آن فعالیت می‌کنند مسئول هستند؛ چرا که از منابع انسانی، طبیعی و اقتصادی آن استفاده می‌کنند (کرایب، ۱۳۷۸: ۶۳). از طریق شاخص‌های زیر سنجیده می‌شود:

مسئولانه عمل کردن، ارتباط اخلاقی و شفاف، دستیابی به حداکثر سود در بین سهامداران و مشتریان، عملکرد صندوق‌های بیمه متناسب با انتظارات دولت و قانون، صداقت سازمانی، انجام کارها در صندوق‌های بیمه به روشی سازگار با انتظارات بشر دوستانه و خیرخواهانه و ...

¹ Corporate Social Responsibility

سوالات مربوط به سنجش مسئولیت اجتماعی سازمان در پرسشنامه عبارتند از:

متغیر مسئولیت اجتماعی - سازمانی
صندوقهای بیمه شرایط را برای ارتقا سطح زندگی خانواده ذینفعان فراهم می کنند.
صندوقهای بیمه متعهد هستند که تا حد ممکن در جهت سودآوری اقدام نمایند.
عملکرد صندوقهای بیمه متناسب با انتظارات دولت و منطق بر قانون است.
صندوقهای بیمه به روشی عمل می کنند که متناسب با انتظارات اجتماعی، رسوم و هنجارهای اخلاقی باشد.
کارها در صندوقهای بیمه به روشی سازگار با انتظارات بشر دوستانه و خیرخواهانه انجام می شود.
نگرش مدیران صندوقها معطوف به انجام خوب امور به نفع گروههای هدف و مردم است.
مدیران و کارکنان صندوقهای بیمه در فعالیتهای خیرخواهانه به طور داوطلبانه شرکت می کنند.
مدیران صندوقهای بیمه نسبت به مسئولیت خود در ارایه خدمات رفاهی به خانوادههای گروههای هدف کوتاهی می کنند.
مدیران صندوقهای بیمه تامین منفعت سازمان را به تامین منفعت گروههای هدف ترجیح می دهند.
صندوقهای بیمه برنامه ای جامع برای رفع مشکلات گروههای ذینفع آسیب پذیر و خانوادههای آنان ندارد.
عملکرد هزینه ای مسئولیت اجتماعی صندوقها و شرکتهای تابعه در جهت کاهش مشکلات گروههای ذینفع آسیب پذیر است.

- هنجار توزیع (عدالت رویه ای و عدالت توزیعی):

الگوی رفتاری گفته می شود که روابط و کنش های اجتماعی را تنظیم می کند، اکثریت جامعه خود را به آن پایبند می دانند (کوئن، ۱۳۹۸: ۱۰). از طریق شاخص های حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) و معطوف به عدالت (توزیعی و رویه ای) سنجیده می شود. (برخورد منصفانه با مشتریان و سهامداران، رعایت شرافت و کرامت مشتریان و سهامداران، رعایت برابری و مساوات حقوق و مزایا در بین مشتریان و سهامداران، رعایت معیارهای اخلاقی و ...)

سوالات مربوط به سنجش هنجار توزیع (عدالت رویه ای و توزیعی) در پرسشنامه به شرح ذیل است:

صندوقهای بیمه تلاش می کنند تا در برخورد با مشتریان و سهامداران (ذینفعان) منصف باشند.
صندوقهای بیمه عدالت را با رعایت شرافت و کرامت به دور از تحقیر و منت گذاری رعایت می کنند.
مدیران صندوقهای بیمه به قول های خود وفادارند.
صندوقهای بیمه نه تنها به منافع خود فکر می کنند بلکه آنچه برای کل مشتریان، سهامداران (ذینفعان) مهم است نیز می اندیشند.
حقوق و مزایای صندوقهای بیمه به طور مساوری در بین همه توزیع می شود.
صندوقهای بیمه نیازهای اولیه و همگانی مردم را فارغ از ملاحظات دینی و جنسی برای همگان یکسان تامین می کند.
صندوقهای بیمه به همه افراد به طور مساوی و با احترام نگاه می کنند.
مدیران صندوقهای بیمه معیارهای اخلاقی را رعایت میکنند.

- نشانگان فرهنگی:

به مثابه ی مجموعه ی اندیشه ها، آرمانها، معیارها، ارزشها و سنتهای جامعه در پهنه ی تاریخ است که باعث پیوند عاطفی و همبستگی بین مردمان یک مرز و بوم می شود (هری، ۱۹۹۳: ۱۵۵). از طریق شاخص های زیر سنجیده می شود:

جمع گرایی و فرد گرایی، دین گرایی و دنیا گرایی.

سوالات مربوط به سنجش نشانگان فرهنگی در پرسشنامه عبارتند از:

متغیر نشانگان فرهنگی (دین‌گرایی، دنیاگرایی، جمع‌گرایی و فردگرایی)
در جامعه ما بعضی از افراد به جای سرمایه‌گذاری در تولید و اشتغال‌زایی، بیشتر در امور تجملاتی (از قبیل خانه، ماشین، ویلای لوکس و لاکچری) هزینه می‌کنند.
سرمایه‌گذاری با سوی‌گیری فرهنگی و دینی در کشور ما کمتر معطوف به رونق تولید و اشتغال‌زایی است.
بعضی از افراد تجمل‌گرایی در دنیای زندگی شخصی خود را بیشتر ارج می‌نهند تا امور معنوی (کمک و حمایت به نیازمندان).
مدیران صندوق‌ها و شرکتهای تابعه ... منابع زیادی را صرف امور غیرضروری و دفتری می‌کنند تا صرف سرمایه‌گذاری در راستا سودآوری بیشتر صندوق.
برخی از مدیران صندوق‌ها و شرکتهای تابعه صندوق‌های ... منافع شخصی خود را به منافع گروه‌های هدف ترجیح می‌دهند.
در برنامه‌های فرهنگی صندوق‌ها مناسبات مذهبی جایگاه خاصی ندارند.
ذینفعان صندوق‌های ... در دریافت خدمات از منافع مادی و معنوی صندوق‌ها پاسداری می‌کنند.
برای مدیران صندوق‌های بیمه مهم است که وفاداری و احساس وظیفه افراد و تشکلهای آنها را تشویق نمایند.
کار تیمی در صندوق‌ها کمتر مورد اقبال قرار می‌گیرد تا کار فردی.

- رویکرد اقتصادی کلان

سوالات مربوط به سنجش رویکرد اقتصادی کلان در پرسشنامه عبارتند از:

رویکرد اقتصادی (تئولبرالیسم در برابر دولت رفاه)
ساختار حکمرانی کشور تأمین و بهبود رفاه عمومی را وظیفه قانونی خود می‌داند.
ساختار حکمرانی کشور اقدامات مناسبی برای ایجاد ساختارها و سازوکارهای لازم برای تأمین حقوق مالکیت خصوصی انجام می‌دهند.
اقدامات ساختار حکمرانی کشور برای ایجاد نظام گسترده یارانه پردازی به اقشار ضعیف و ناتوان قابل قبول است.
ساختار حکمرانی کشور در صورت نیاز با توسل به زور عملکرد بازارها را کنترل می‌نماید.
توجه همه نهادهای رسمی بر تأمین خدمات همگانی به منظور حمایت از دهک‌های اقتصادی کم برخوردار است.
ساختار حکمرانی کشور در راستای بسترسازی برای حفظ منافع قشر سرمایه داری عمل می‌کند تا تأمین منافع نیروی کارگر.

- دامنه امتیازهای متغیرها و نحوه کد دهی پرسشنامه محقق ساخته:

این پرسشنامه مطابق جدول زیر دارای ۵ مقیاس فرعی (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم) در طیف لیکرت می‌باشد. حداقل نمره کسب‌شده توسط آزمودنی‌ها در این پرسشنامه (۱×تعداد سوالات) است و حداکثر امتیاز (۵×تعداد سوالات) است و میانگین ... (۲/حداکثر + حداقل) می‌باشد. جدول زیر امتیاز گزینه‌های مختلف را در روش پنج گزینه‌ای نشان می‌دهد.

جدول (۱) امتیاز گزینه‌های مختلف در روش پنج گزینه‌ای

گزینه‌های پاسخ	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
امتیاز	۵	۴	۳	۲	۱

شایان ذکر است که در پرسشنامه پژوهش حاضر بعضی از سوالات شامل (۱۶، ۲۹، ۳۶، ۳۸، ۴۶، ۵۱ و ۵۲) به صورت معکوس مطرح شده است که در زمان کدگذاری، به RECODE نمودن آنها توجه لازم شده است و به شیوه زیر کدگذاری شده‌اند: ۵= خیلی کم ... ۴= کم ... ۳= متوسط ... ۲= زیاد ... ۱= خیلی زیاد ... ،

اعتبار ابزار پرسشنامه از طریق اعتبار محتوا و صوری تعیین شده است. برای اطمینان از برقرار بودن اعتبار محتوا، ابزار طراحی شده به ۸ نفر از متخصصان داده شده تا نظر خود را در خصوص مناسب بودن یا نبودن تک تک گویه‌ها اعلام دارند و پس از داوری، ضریب CVR از طریق فرمول $CVR = \frac{ne - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$ که در آن N تعداد کل داوران و ne تعداد ارزیابان یا داورانی است که گویه مورد نظر را مناسب می‌دانند محاسبه شد و آنگاه با جدول حداقل مقدار CVR قابل قبول بر اساس تعداد خبرگان، که مقدار ۷۵٪ برای ۸ ارزیاب یا داور است مقایسه گردید و مقادیر برابر یا بیشتر از مقدار فوق مورد قبول واقع گردید و میانگین کل CVR ابزار برابر با ۰,۷۹۸ به دست آمد. مشهورترین ضریب پایایی از طریق یک بار اجرای آزمون، توسط کروناخ ارائه شده است که به ضریب آلفای کروناخ مشهور است. حداقل ۴۰ پرسشنامه در بین جامعه نمونه به عنوان پیش آزمون، از ضریب آلفای کروناخ برای محاسبه سازگاری درونی گویه‌های مربوط به هر شاخص و به عبارتی پایایی پرسشنامه و شاخص‌های متشکله آن استفاده شد. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها به کمک نرم افزار پیشرفته آماری SPSS و لیزرل است.

۴- یافته‌ها

بر اساس یافته‌های پژوهش، ۱۵ نفر (۹/۵٪) شرکت کنندگان در پژوهش خانم بودند و ۱۴۳ (۹۰/۵٪) شرکت کنندگان در پژوهش آقا بودند. بیشترین فراوانی مربوط به جنسیت آقا بود.

بر اساس یافته‌های پژوهش، ۲۷ نفر (۱۷/۱٪) شرکت کنندگان در پژوهش دارای مدرک دیپلم بودند، ۱۲ نفر (۷/۶٪) فوق دیپلم، ۴۰ نفر (۲۵/۳٪) لیسانس، ۵۹ نفر (۳۷/۳٪) فوق لیسانس و ۲۰ نفر (۱۲/۷٪) دارای مدرک تحصیلی دکترا بودند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، بیشترین فراوانی مربوط به رده تحصیلات کارشناسی ارشد بود و کمترین تحصیلات مربوط به رده کاردانی بودند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، نوع اشتغال یا تخصص/تحصیلات یا تجارب ۱۴ نفر (۸/۹٪) از افراد نمونه در حد خیلی کم با امور بیمه و بازنشستگی ارتباط داشت، ۱۵ نفر (۹/۵٪) کم، ۴۳ نفر (۲۷/۲٪) متوسط، ۵۰ نفر (۳۱/۶٪) زیاد و ۳۳ نفر (۲۰/۹٪) از افراد نمونه نوع اشتغال یا تخصص/تحصیلات یا تجاربشان در حد خیلی زیاد با امور بیمه و بازنشستگی ارتباط داشت.

بر اساس یافته‌های پژوهش، ۲۹ نفر (۱۸/۴٪) سابقه مدیریت در صندوق های بیمه و بازنشستگی و شرکت های تابعه آنان در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را داشتند و ۱۰۹ نفر (۶۹٪) از افراد نمونه سابقه مدیریت در صندوق های بیمه و بازنشستگی و شرکت های تابعه آنان در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را نداشتند. بیشترین فراوانی مربوط به افرادی است که سابقه مدیریتی نداشتند.

جدول (۲): آزمون همبستگی پیرسون

متغیر	رویکرد کلان اقتصادی	نشاتگان فرهنگی	مسئولیت اجتماعی سازمان	اعتماد نهادی	هنجارهای توزیع	تاب آوری اقتصادی
رویکرد کلان اقتصادی	۱	-	-	-	-	-
نشاتگان فرهنگی	۰/۴۹۱** (۰/۰۰۰)	۱	-	-	-	-
مسئولیت اجتماعی سازمان	۰/۲۶۶** (۰/۰۰۱)	۰/۲۸۳** (۰/۰۰۰)	۱	-	-	-
اعتماد نهادی	۰/۲۲۷** (۰/۰۰۴)	۰/۳۱۶** (۰/۰۰۰)	۰/۶۹۵** (۰/۰۰۰)	۱	-	-

هنجارهای توزیع	۰/۱۳۴ (۰/۰۹۴)	*۰/۱۹ (۰/۰۱۷)	*۰/۴۹۷ (۰/۰۰۰)	*۰/۵۸۴ (۰/۰۰۰)	۱	-
تاب‌آوری اقتصادی	*۰/۱۹۱ (۰/۰۱۶)	*۰/۲۹۳ (۰/۰۰۰)	*۰/۵۵۱ (۰/۰۰۰)	*۰/۵۹۷ (۰/۰۰۰)	*۰/۶۱۸ (۰/۰۰۰)	۱

با توجه به جدول ۲ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و رویکرد کلان اقتصادی برابر ۰/۱۹۱ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۱۶ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح معناداری ۹۵٪ می‌توان گفت رابطه دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و رویکرد کلان اقتصادی معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می‌توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و نشانگان فرهنگی برابر ۰/۲۹۳ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می‌توان گفت رابطه دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و نشانگان فرهنگی معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می‌توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و مسئولیت اجتماعی برابر ۰/۵۵۱ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می‌توان گفت رابطه دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و مسئولیت اجتماعی معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می‌توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و اعتماد نهادی برابر ۰/۵۹۷ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می‌توان گفت رابطه دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و اعتماد نهادی معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می‌توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و هنجارهای توزیع برابر ۰/۶۱۸ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می‌توان گفت رابطه دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و هنجارهای توزیع معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می‌توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می‌یابد و بالعکس.

جدول (۳): آزمون همبستگی پیرسون ابعاد رویکرد کلان اقتصادی با متغیر تاب‌آوری اقتصادی

متغیر	دولت رفاه	دولت لیبرالیسم
تاب‌آوری اقتصادی	ضریب همبستگی پیرسون sig	*۰/۱۸۵ (۰/۰۲)
		*۰/۱۲۸ (۰/۱۱۰)

با توجه به جدول ۳ مشاهده می‌شود مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و دولت رفاه برابر ۰/۱۸۵ می‌باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۲ می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح

معناداری ۹۵٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دولت رفاه معنادار است. با توجه به مثبت بودن علامت ضریب همبستگی، می توان گفت رابطه دو متغیر مستقیم است و با افزایش یکی دیگری نیز افزایش می یابد و بالعکس. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دولت لیبرالیسم برابر ۰/۱۲۸ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۱۱ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح معناداری ۹۵٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دولت لیبرالیسم معنادار نیست.

جدول (۴): آزمون همبستگی پیرسون ابعاد نشانگان فرهنگی با متغیر تاب آوری اقتصادی

متغیر	دین گرایی	دنیاگرایی	جمع گرایی	فردگرایی
تاب آوری اقتصادی	ضریب همبستگی پیرسون sig	۰/۱۳۱ (۰/۱۰۲)	**۰/۳۷۷ (۰/۰۰۰)	**۰/۲۵۹ (۰/۰۰۱)
		۰/۰۸۴ (۰/۲۹۱)		

با توجه به جدول ۴ مشاهده می شود مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دینگرایی برابر ۰/۱۳۱ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۱۰۲ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح معناداری ۹۵٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دینگرایی معنادار نیست. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دنیاگرایی برابر ۰/۳۷۷ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و دنیاگرایی معنادار است. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و جمع گرایی برابر ۰/۲۵۹ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۱ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و جمع گرایی معنادار است. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و فردگرایی برابر ۰/۰۸۴ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۲۹۱ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح معناداری ۹۵٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و فردگرایی معنادار نیست.

جدول (۵): آزمون همبستگی پیرسون ابعاد مسئولیت اجتماعی با متغیر تاب آوری اقتصادی

متغیر	مسئولانه عمل کردن	ارتباط اخلاقی و شفاف
تاب آوری اقتصادی	ضریب همبستگی پیرسون sig	**۰/۴۱۲ (۰/۰۰۰)
	**۰/۱۹۱ (۰/۰۱۶)	

با توجه به جدول ۵ مشاهده می شود مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و مسئولانه عمل کردن برابر ۰/۱۹۱ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۱۶ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین در سطح معناداری ۹۵٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و مسئولانه عمل کردن معنادار است. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب آوری اقتصادی و ارتباط اخلاقی و شفاف برابر ۰/۴۱۲ می باشد. سطح معنی داری آزمون ۰/۰۰۰ می باشد. با توجه به اینکه سطح معنی داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ است بنابراین در سطح معناداری ۹۹٪ می توان گفت رابطه دو متغیر تاب آوری اقتصادی و ارتباط اخلاقی و شفاف معنادار است.

فرضیه اول

«اعتماد نهادی» از طریق پیش‌بینی‌پذیری رفتار دولت‌ها موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.

جدول (۶): خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه اول

ضریب هستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دورین واتسون	آماره F	سطح معنی داری
۰/۵۹۷	۰/۳۵۷	۰/۳۵۳	۱/۷۴۷	۸۵/۵۱	۰/۰۰۰

مقدار ضریب تعیین ۰/۳۵۷ می‌باشد که این موید آن است که ۳۵/۷٪ از تغییرات متغیر وابسته به کمک متغیر مستقل قابل تبیین است. به عبارتی ۳۵/۷٪ از تغییرات در تاب‌آوری اقتصادی توسط اعتماد نهادی از طریق پیش‌بینی‌پذیری رفتار دولت‌ها تبیین می‌شود.

جدول (۷): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه اول

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۰۷۹	۰/۱۴۷	-	۷/۳۶۱	۰/۰۰۰
اعتماد نهادی	۰/۵۶	۰/۰۶	۰/۵۹۷	۹/۳۰۱	۰/۰۰۰

با توجه به جدول فوق مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری متغیر اعتماد نهادی (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر اعتماد نهادی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می‌توان گفت متغیر اعتماد نهادی از طریق پیش‌بینی‌پذیری رفتار دولت‌ها بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای اثر مثبت و معناداری دارد. فرضیه فوق تایید می‌گردد.

فرضیه دوم

«هنجار توزیع» معطوف به عدالت (توزیعی و رویه‌ای) از طریق حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.

جدول (۸): خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه دوم

ضریب هستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دورین واتسون	آماره F	سطح معنی داری
۰/۶۱۸	۰/۳۸۲	۰/۳۷۸	۱/۹۰۲	۹۶/۳۶۵	۰/۰۰۰

مقدار ضریب تعیین ۰/۳۸۲ می‌باشد که این موید آن است که ۳۸/۲٪ از تغییرات متغیر وابسته به کمک متغیر مستقل قابل تبیین است. به عبارتی ۳۸/۲٪ از تغییرات در تاب‌آوری اقتصادی توسط هنجار توزیع معطوف به عدالت (توزیعی و رویه‌ای) از طریق حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) تبیین می‌شود.

جدول (۹): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه دوم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۲۴۶	۰/۱۲۳	-	۱۰/۱۶	۰/۰۰۰
هنجار توزیع	۰/۵۲	۰/۰۵۳	۰/۶۱۸	۹/۸۱۷	۰/۰۰۰

با توجه به جدول فوق مشاهده می شود سطح معنی داری متغیر هنجار توزیع (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر هنجار توزیع وارد مدل رگرسیونی می شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می توان گفت متغیر هنجار توزیع معطوف به عدالت (توزیعی و رویه ای) از طریق حفظ الگوهای انگیزشی افراد (وفاداری) اثر مثبت و معناداری بر تاب آوری اقتصادی صندوق های بیمه ای دارد و موجب تقویت آن می شود. فرضیه فوق تایید می گردد.

فرضیه سوم

«رویکرد کلان اقتصادی» (نئولیبرالیسم در برابر دولت رفاه) موجب تقویت تاب آوری اقتصادی صندوق های بیمه ای می شود.

جدول (۱۰): خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه سوم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	آماره F	سطح معنی داری
۰/۱۹۱	۰/۰۳۶	۰/۰۳	۱/۷۶	۵/۸۸۵	۰/۰۱۶

مقدار ضریب تعیین ۰/۰۳۶ می باشد که این موید آن است که ۳/۶٪ از تغییرات متغیر وابسته به کمک متغیر مستقل قابل تبیین است. به عبارتی ۳/۶٪ از تغییرات در تاب آوری اقتصادی از طریق «رویکرد اقتصادی» کنشگران ذی مدخل و ذی نفع از طریق تقویت پابندی به منافع جمعی تبیین می شود.

جدول (۱۰): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه سوم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۹۱۹	۰/۲۰۴	-	۹/۴۲۴	۰/۰۰۰
رویکرد اقتصادی	۰/۱۶۸	۰/۰۶۹	۰/۱۹۱	۲/۴۲۶	۰/۰۱۶

با توجه به جدول ۱۰ مشاهده می شود سطح معنی داری متغیر رویکرد اقتصادی (۰/۰۱۶) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر رویکرد اقتصادی وارد مدل رگرسیونی می شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می توان گفت متغیر «رویکرد اقتصادی» کنشگران ذی مدخل و ذی نفع از طریق تقویت پابندی به منافع جمعی اثر مثبت و معناداری بر تاب آوری اقتصادی صندوق های بیمه ای دارد و موجب تقویت آن می شود. فرضیه فوق تایید می گردد.

بررسی ابعاد متغیر رویکرد اقتصادی :

در این بخش با کمک رگرسیون خطی چندگانه به بررسی اثر «ابعاد رویکرد اقتصادی» مانند دولت رفاه و دولت لیبرالیسم بر تقویت تاب آوری اقتصادی صندوق های بیمه ای پرداخته شده است.

جدول (۱۲): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون ابعاد رویکرد اقتصادی

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۹۰۹	۰/۲۰۴	-	۹/۳۵۷	۰/۰۰۰
دولت رفاه	۰/۱۰۷	۰/۰۵۴	۰/۱۶۳	۲/۰۰۳	۰/۰۴۷
دولت لیبرالیسم	۰/۰۶۳	۰/۰۶	۰/۰۸۶	۱/۶	۰/۲۹۱

با توجه به جدول ۱۱- مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری متغیر دولت رفاه (۰/۰۴۷) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر دولت رفاه وارد مدل رگرسیونی می‌شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می‌توان گفت متغیر دولت رفاه اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای دارد و موجب تقویت آن می‌شود. سطح معنی‌داری متغیر دولت لیبرالیسم (۰/۲۹۱) بیشتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} > 0.05$)، بنابراین متغیر دولت لیبرالیسم وارد مدل رگرسیونی نمی‌شود و دولت لیبرالیسم اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای ندارد و موجب تقویت آن نمی‌شود. بنابراین از ابعاد متغیر رویکرد اقتصادی فقط دولت رفاه بر تاب‌آوری اثر دارد.

فرضیه چهارم

فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی» از طریق افزایش درجه مطالبه از سازمان‌ها برای «مسئولانه عمل کردن» در قبال جامعه و «ارتباط اخلاقی و شفاف» سازمان با تمام «ذی‌نفعان» موجب تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای می‌شود.

جدول (۱۳): خلاصه نتایج توصیفی مدل رگرسیونی فرضیه چهارم

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	آماره F	سطح معنی‌داری
۰/۵۵۱	۰/۳۰۴	۰/۳	۱/۹۲۵	۶۸/۱۶۴	۰/۰۰۰

مقدار ضریب تعیین ۰/۳۰۴ می‌باشد که این موید آن است که ۳۰/۴٪ از تغییرات متغیر وابسته به کمک متغیر مستقل قابل تبیین است. به عبارتی ۳۰/۴٪ از تغییرات در تاب‌آوری اقتصادی توسط «فرهنگ» «مسئولیت اجتماعی سازمانی» تبیین می‌شود.

جدول (۱۴): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه چهارم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی‌داری
عدد ثابت	۱/۲۱۱	۱/۱۴۹	-	۸/۱۴۳	۰/۰۰۰
فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی»	۰/۴۹	۰/۰۵۹	۰/۵۵۱	۸/۲۵۶	۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۱۴ مشاهده می‌شود سطح معنی‌داری متغیر فرهنگ «مسئولیت اجتماعی سازمانی» (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر «فرهنگ» «مسئولیت اجتماعی سازمانی» وارد مدل رگرسیونی می‌شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می‌توان گفت متغیر «فرهنگ» «مسئولیت اجتماعی سازمانی» از طریق افزایش درجه مطالبه از سازمان‌ها برای «مسئولانه عمل کردن» در قبال جامعه و «ارتباط اخلاقی و شفاف» سازمان با تمام «ذی‌نفعان» اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای دارد و موجب تقویت آن می‌شود. فرضیه فوق تایید می‌گردد.

فرضیه پنجم

«نشانگان فرهنگی» معطوف به «جمع‌گرایی» بیش از نشانگان فرهنگی معطوف به «فردگرایی» از طریق ترویج حمایت‌های خانوادگی در کنار حمایت‌های رسمی بیمه‌ای باعث تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌ها بیمه‌ای می‌شوند. مقدار ضریب تعیین ۰/۰۸۶ می‌باشد که این موید آن است که ۸/۶٪ از تغییرات متغیر وابسته به کمک متغیر مستقل قابل تبیین است. به عبارتی ۳۰/۴٪ از تغییرات در تاب‌آوری اقتصادی توسط نشانگان فرهنگی تبیین می‌شود.

جدول (۱۵): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون فرضیه پنجم

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۴۰۲	۰/۲۶۴	-	۵/۳۰۶	۰/۰۰۰
نشانگان فرهنگی	۰/۳۳۷	۰/۰۸۸	۰/۲۹۳	۳/۸۳۳	۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۱۵ مشاهده می‌شود سطح معنی داری متغیر نشانگان فرهنگی (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر نشانگان فرهنگی وارد مدل رگرسیونی می‌شود. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیونی (B) می‌توان گفت متغیر نشانگان فرهنگی اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای دارد و موجب تقویت آن می‌شود. فرضیه فوق تایید می‌گردد.

بررسی ابعاد متغیر نشانگان فرهنگی:

در این بخش با کمک رگرسیون خطی چندگانه به بررسی اثر ابعاد نشانگان فرهنگی مانند جمع‌گرایی، فردگرایی، دنیاگرایی، دین‌گرایی بر تقویت تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای پرداخته شده است.

جدول (۱۶): تحلیل رگرسیونی و ضرایب رگرسیون ابعاد نشانگان فرهنگی

متغیر	B	خطای استاندارد	BETA (ضریب استاندارد شده بتا)	آماره t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۱/۲۹۲	۰/۲۳۱	-	۵/۶	۰/۰۰۰
دین‌گرایی	۰/۰۸۸	۰/۰۵۲	۰/۱۲۸	۱/۶۷۷	۰/۰۹۶
دنیاگرایی	۰/۲۱	۰/۰۴۳	۰/۳۵۹	۴/۸۲۴	۰/۰۰۰
جمع‌گرایی	۰/۱۱۸	۰/۰۵۵	۰/۱۶۴	۲/۱۳۸	۰/۰۳۴
فردگرایی	۰/۰۱	۰/۰۴۵	۰/۰۱۷	۰/۲۲	۰/۸۲۶

با توجه به جدول ۱۶ مشاهده می‌شود، سطح معنی داری متغیر دین‌گرایی (۰/۰۹۶) بیشتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} > 0.05$)، بنابراین متغیر دین‌گرایی وارد مدل رگرسیونی نمی‌شود اثر معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای ندارد. سطح معنی داری متغیر دنیاگرایی (۰/۰۰۰) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر دنیاگرایی وارد مدل رگرسیونی می‌شود و متغیر دنیاگرایی اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای دارد.

سطح معنی داری متغیر جامعه‌گرایی (۰/۰۳۴) کمتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} < 0.05$)، بنابراین متغیر جمع‌گرایی وارد مدل رگرسیونی می‌شود و متغیر جمع‌گرایی اثر مثبت و معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای دارد. سطح معنی داری متغیر فردگرایی (۰/۸۲۶) بیشتر از ۰/۰۵ است ($\text{sig} > 0.05$)، بنابراین متغیر فردگرایی وارد مدل رگرسیونی نمی‌شود اثر معناداری بر تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای ندارد. بنابراین دنیاگرایی و جمع‌گرایی از ابعاد متغیر نشانگان فرهنگی بر تاب‌آوری اثر دارند. با توجه به مقدار ضرایب استاندارد شده می‌توان گفت متغیر دنیاگرایی بیشترین اثر را بر تاب‌آوری دارد.

۵- نتیجه‌گیری

در کشور ما در خصوص تاب‌آوری صندوق‌های بیمه‌ای دو دسته ۱- ساختار درونی صندوق‌ها و ۲- ساختار کلان حکمرانی دولت

قرار گرفتند. ساختار درونی صندوق‌ها شامل عدالت رویه‌ای (حفظ الگوهای ارزشی)، مسئولیت اجتماعی سازمانی (مسئولانه عمل کردن، ارتباط اخلاقی و شفاف) و مدیریت ناکارآمد می‌شد. ساختار کلان حکمرانی دولت نیز شامل نشانگان فرهنگی (دین‌گرایی، دنیاگرایی و جمع‌گرایی و فردگرایی)، ساختار کلان اقتصادی (دولت رفاه، دولت نئولیبرال و دولت مقاومتی)، اعتماد نهادی بود. یافته‌ها نشان داد که همه فرضیه‌ها تایید گردیدند. اعتماد نهادی، هنجار توزیع، مسئولیت اجتماعی سازمانی، نشانگان فرهنگی، رویکرد کلان اقتصادی در تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای تاثیر مثبت و بسزایی داشتند. مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین دو متغیر تاب‌آوری اقتصادی و رویکرد کلان اقتصادی برابر ۰/۱۹۱، نشانگان فرهنگی برابر ۰/۲۹۳، و مسئولیت اجتماعی سازمانی برابر ۰/۵۵۱، اعتماد نهادی برابر ۰/۵۹۷، هنجارهای توزیع برابر ۰/۶۱۸ می‌باشد. با توجه به مثبت بودن علامت ضرایب همبستگی، می‌توان گفت رابطه متغیرها مستقیم است. اقتصاد ایران ترکیبی از ۲ رویکرد اقتصادی نئولیبرالیستی و دولت رفاه است. صندوق‌های بازنشستگی در ایران از یک طرف با محدودیت سرمایه‌گذاری روبه‌رو هستند چراکه ارتباطی با بازارهای مالی جهانی ندارند و از طرف دیگر با تحمیل سیاسی در حوزه مدیریت واحدهای اقتصادی خود مواجه‌اند. نتایج تحقیق حاضر در مقایسه با تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که تحقیق حاضر به تبیین جامعه‌شناختی تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای در ایران (مورد مطالعه: صندوق‌های بیمه‌ای تحت پوشش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی) پرداخته است. اما مطالعات منتشرشده داخلی تا پایان سال ۱۴۰۰ در زمینه تاب‌آوری اقتصادی بیشتر در حیطه مطالعات علوم اقتصاد و علوم سیاسی با عناوین شناسایی عوامل و شاخص‌های تاب‌آوری اقتصادی و اقتصاد مقاومتی انجام شده‌اند، همچنین پژوهش‌هایی که در حیطه بیمه‌های اجتماعی صورت پذیرفته‌اند هیچ یک از آنها به تاب‌آوری اقتصادی اشاره نکرده‌اند. بنابراین پژوهشی با عنوان تبیین جامعه‌شناختی تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای تاکنون صورت نگرفته است. این امر نشان می‌دهد که مطالعات داخلی به مسئولیت اجتماعی سازمان، رویکرد کلان اقتصادی، وفاداری، به عبارتی تحول ارزش اجتماعی و عدالت در حیطه جامعه‌شناسی مربوط به صندوق‌های بیمه توجهی نشده است. در پژوهش خوش‌فر (۱۳۹۵) اولین و مهم‌ترین عامل در سرمایه‌گذاری توجه به امنیت و اعتماد قلمداد شده است. از دیدگاه وی اعتماد سرمایه‌گذاران به سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی به ویژه سازمان‌های بخش دولتی که از آن تحت عنوان «اعتماد نهادی» یاد می‌کنند، نقش بسیار مهمی در گرایش نسبت به سرمایه‌گذاری دارد. در مقایسه با پژوهش حاضر می‌توان گفت که هر دو تحقیق به عوامل موثر و تاثیرگذار بر ایجاد تاب‌آوری اقتصادی پرداختند و وجه مشترک آنها توجه به متغیر اعتماد نهادی است. هر دو تحقیق به این نتیجه رسیدند که اعتماد نهادی یکی از عوامل موثر و اثربخش بر ایجاد تاب‌آوری اقتصادی است که سهامداران و سرمایه‌گذاران می‌توانند به نهادهای دولتی در این زمینه اعتماد داشته باشند. وثوقی (۱۳۹۷) معتقد است که در سال‌های اخیر شاخص‌های بسیاری برای سنجش آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی در برابر شوک‌های خارجی مطرح شده و توجه ویژه‌ای به شاخص‌های ترکیبی در راستای کمی کردن این مفاهیم صورت گرفته است. هدف از این پژوهش، بررسی تاثیر آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی بر نوسانات تولید ناخالص داخلی سرانه است. این بررسی برای ۱۰۶ کشور و با استفاده از مدل پانل دیتا در بازه زمانی ۲۰۱۴-۲۰۰۰ صورت می‌گیرد. برای انجام پژوهش، شاخص‌های آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی با استفاده از روش بریکوگلیو محاسبه شده‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ۱- آسیب‌پذیری اقتصادی اثر مثبت و معنادار بر نوسانات GDP سرانه دارد. ۲- تاب‌آوری اقتصادی اثر منفی و معناداری بر نوسانات GDP سرانه دارد. ۳- اقتصاد ایران در زمره کشورهای تاب‌آوری اندک و آسیب‌پذیری بالا قرار می‌گیرد که این مشاهده نشأت گرفته از تمرکز بالای صادرات، نامناسب بودن مولفه اقتصاد کلان و حکمرانی خوب است. در مقایسه با پژوهش حاضر می‌توان گفت که هر دو تحقیق به تاب‌آوری اقتصادی پرداخته‌اند و با توجه به یافته‌های پژوهش وثوقی، ایران در زمره کشورهایی است که تاب‌آوری اندک و آسیب‌پذیری بالایی دارد و نتیجه وی با یافته‌های پژوهش حاضر تقریباً همسو و در یک راستا قرار می‌گیرند زیرا نشان داده شد که تاب‌آوری اقتصادی در ایران نیز بویژه در صندوق‌های بیمه‌ای کم است. صندوق‌های بازنشستگی در ایران از یک طرف با محدودیت سرمایه‌گذاری روبه‌رو هستند

چراکه ارتباطی با بازارهای مالی جهانی ندارند و از طرف دیگر با تحمیل سیاسی در حوزه مدیریت واحدهای اقتصادی خود مواجه‌اند. این دو ویژگی آنها را در حوزه سرمایه‌گذاری نسبت به هم‌تایان متمایز می‌کند. تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه متاثر از اقتصاد مقاومتی بوده و خود این موضوع وجه تمایز بارزی با سایر کشورها است. می‌توان گفت که وضعیت کنونی تاب‌آوری صندوق‌های بیمه آنچنان مطلوب نیست.

پیشنهاد می‌گردد با توجه به نتایج موضوع تحقیق در خصوص تاب‌آوری اقتصادی صندوق‌های بیمه‌ای موارد زیر مورد توجه خاص قرار گیرند.

- اعتماد نهادی یکی از جنبه‌های مهم روابط انسانی است که زمینه ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه می‌باشد. اعتماد نهادی، مشارکت را در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی سرعت بخشیده و تمایل افراد را برای همکاری با جامعه افزایش می‌دهد.
 - عدم مداخله سیاسی از سوی دولت در امور برنامه‌ها و پیرا برنامه‌های صندوق‌های بیمه‌ای
 - تامین مالی صندوق‌های بیمه برای انجام خواسته‌های سرمایه‌گذاران و سهامداران
 - دادن استقلال و آزادی عمل به کارشناسان و برنامه‌ریزان صندوق‌های بیمه
 - آموزش به کارشناسان صندوق‌های بیمه‌ای برای ارتباط برقرار کردن بهتر با سرمایه‌گذاران و سهامداران بیمه.
- به کارکنان و مدیران صندوق‌های بیمه پیشنهاد می‌شود در برخورد با یکدیگر حتما رفتاری داشته باشند که اعتماد یکدیگر و اعتماد سهامداران و سرمایه‌گذاران را جلب کنند.

منابع

ابراهیم‌نژاد؛ علی و کریمی؛ مهتاب (۱۳۹۷)، چالش حکمرانی در صندوق‌های بازنگشتی، فصلنامه تامین اجتماعی ۴۹، سال سیزدهم، شماره چهارم، پاییز ۱۳۹۷.

اسماعیلی، مهدیار، صالحی محمدرضا، کمرودی، محسن؛ (۱۴۰۰) مجله: تحقیقات اقتصاد کشاورزی « زمستان ۱۴۰۰- دوره ۱۳، شماره ۴ علمی-پژوهشی ۱۵ صفحه - از ۴۵ تا ۵۹

ابونوری، اسمعیل و لاجوری، حسن (۱۳۹۵)، برآورد شاخص ترکیبی آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصاد ایران، فصلنامه اقتصاد و الگوسازی، دوره ۷، شماره ۲۸، زمستان ۱۳۹۵، صفحات ۱-۲۹.

خوش‌فر؛ غلامرضا (۱۳۹۵)، اعتماد نهادی و سرمایه‌گذاری در واحدهای گردشگری مطالعه موردی استان گلستان، مجله برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری، سال پنجم، شماره ۱۶، بهار ۱۳۹۵، صفحات ۴۷-۷۰.

ریتزر، جورج (۱۳۹۵)، نظریه جامعه‌شناسی، ترجمه هوشنگ نایی، نشر نی، تهران.

غیاثوند؛ ابوالفضل و عبدالشاه؛ فاطمه (۱۳۹۴)، شاخص‌های تاب‌آوری اقتصادی، فصلنامه روند، سال بیست و دوم، شماره ۷، پاییز ۱۳۹۴، صفحات ۷۹-۱۰۶.

-قلی‌پور، آرین، (۱۳۹۳)، جامعه‌شناسی سازمان‌ها: رویکرد جامعه‌شناختی به سازمان و مدیریت، تهران، چاپ سوم

کریمی، سید محمد (۱۳۹۲)، ارزیابی عملکرد صنعت بیمه کشور و تبیین چشم‌انداز آینده، فصلنامه سیاست‌های مالی و اقتصادی ویژه نامه کارنامه اقتصادی دولت، سال یکم، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۲، صفحات ۱۸۴-۲۰۲.

کوئن؛ بروس (۱۳۹۸)، مبانی جامعه‌شناسی، ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل، انتشارات سمت، نوبت چاپ ۳۴.

کرایب، یان (۱۳۷۸) نظریه اجتماعی کلاسیک، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران. انتشارات آگه.

محمدی؛ تیمور، شاکری؛ عباس، تقوی؛ مهدی و احمدی؛ مهدی (۱۳۹۶)، تبیین مفهوم، ابعاد و مولفه‌های تاب‌آوری اقتصادی، فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال بیستم، شماره ۷۵، تابستان ۱۳۹۶.

میرجلالی؛ فرشته و عبدالله‌زاده؛ رضا (۱۳۹۰)، صنعت بیمه و نقش آن در توسعه راهبردی بازارهای مالی ایران، دومین کنفرانس بین‌المللی بازاریابی خدمات مالی.

وثوقی، عنیفه (۱۳۹۷)، بررسی تاثیر آسیب‌پذیری و تاب‌آوری اقتصادی بر نوسانات تولید ناخالص داخلی سرانه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبائی.

Briguglio Lino, (2014), A Vulnerability and resilience framework for small states [Journal] // University of Malta. Bristow G. and Healy A. (2013) Regional resilience: an agency perspective, Regional. Studies 48, 923-35

Angeon, V. & Bates, S. (2015). Reviewing Composite Vulnerability and Resilience Indexes: A Sustainable Approach and Application. World Development, 72, 140-162.

Harry C. Triandis, (1993), Collectivism and Individualism as Cultural Syndromes, DOI: 10.1177/106939719302700301, Cross-Cultural Research 1993 27: 155.

Röhn, O., A. Caldera Sánchez, M. Hermansen and M. Rasmussen (2015), "Economic resilience: A new set of vulnerability indicators for OECD countries", OECD Economics Department Working Paper No. 1249, OECD Publishing, Paris.